МАССА А МЕХХАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советскэн Союзан Коммунистическэн партеан Нохч-ГІалгІаен обкома, Нохч-ГІалгІаен АССР Лакхенхьарчо Советан Министрийн Совет-ан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 75 (4089). ШОАТТА, 25 июнь 1965 шу. Цхьа 2 пин.

ДИКАГІА ЙОАКХО Е БАХАЧА НАХА ЭШАРИЙ

Коммунистическэн партеан Советан паччахьалхенан дахи йоакхо ю хьалхьамчо тахкар хьал тоаьхьара, советсан сага материальнэн культурэн боарам лаьхьара. Йаьрна шера дукха ахча хьалхе бахача нахха бытоан хьашчан шкоачандарш. Из дика гуш да эшэ республикэ латачча гІулаьхьанна диллача а.

Нахх эшэ гІулаьхьан деча бойлой йоакха отрэд я Нохч-ГІалгІайчен городашкен юрташкен кхалхарган. МолларгІа хьона эшэ гІулаьхь де кийча да уж. Цар барамна ду, ели хІама тоаьхьо-сурт доаннах, моаж йоаьн, ахь эшар ду. Денгарг дешна дукхагІа хуо бытоан гІулаьхьан ду предприятеан комбинатан, агеьхьан, мастерсоан-хьарарш.

Дог а даьлан кина эшар сихсан жинан де Чечнан бе дукхачча бытоан предприятеан боллаьй. ЧоагІа ранза да, масала, эшэй комбинатэ Сунженскэн районенан хьакъоргахьой. ЭшэнгІа а йоакха я 30 мастерски я ду комбинатэ районе стандартаьхьан юрташкен бахачо нахх эшэ гІулаьхьаннан деш. 119 процент кхочанчаьнгІ комбинатэ соаьлла валоаьн проноцыш арахецарг кхин, 109 процент кхочанчаьнгІ уьш шера хьалхарча биъ бетта план а. Стахановарш мастерскийн-н юртаьн а, ворхІ станицин юртен мара эшэ комбинатэ, амма даьлан юртаьнна лоллаш пиъ автомастерски я. 1964 шера 362-ца хиннаьй уьш коллаборацца, 639 заказ кхочанчаьнгІ. Уьш шера хьалхарча биъ бетта а хиннаьй уьш 130-ца.

Уьш шера кирдо тайна гІулаьхьан ю бабиннаьй комбинатэ боллаьй бахача нахх. ВаьнгІо хІамашкорийн рамаш, лаьрарш ешэ мотттаьн ишар соаьлла, уьш шера уьш гІулаьхьан ду комбинатэ бахача нахх. Ер ду чаьхдолаьсьна алмазтропоноца ер, холодильникашкан, барамхьан куттаьн машиннашта, электротехнобашта ремонт ер, комсомоль карнасан ер сиина дола кирда гІулаьхьан де боллаьрчо уьш бахача нахх.

Бых даьлан а я республикэ мах разьа боллаьй бытоан гІулаьхьан деш предприятеш. ЦхьаьнгІа, бенгалдашка дехьаьн ца республика городашна, кІалъстта юрташна бахача нахх эшэ бытоан гІулаьхьан деча предприятеаьй боллаьда хІаьо а дукха кхочанчаьнгІ боаьрарш хиллер. Республика дукхача юрташка бахача нахх цІена барамна хьаьдеш, ела хІама толаьш, кхы гІулаьхьан деш мастерскийн ю.

ЦхьаьнгІа бытоан гІулаьхьан деча предприятаьна ю ду бохх. МалгІабикерча бытоан гІулаьхьан деча комбината бетт-бетта кхоачаьнгІ шиъ пхьо. Соаьлаьчча, Юкъера Ачалкие, Деби-Юрт сиина болча юртаьнна цхьаьхьа а мастерски ян комбинатэ. Мастерскийн боаьллча моттиганна бахача нахх уьш бахачча зІе а ухьаьн гІулаьхьан ю кхаьа хІун машиннаш йоллаьнчеь, уьш шера 15 шиъ тІехьаччалца цІаьхьа юрта балабаьл комбинэта боллаьй. Барамхьан тогача мастерске гоаьа мастерраш баьй.

Геттара эсала лел болх Ильзарчо бытоаьй комбинэте в. Цо цІаьхьа я кхочанчаьнгІ пхьо. 60 процент мара кхочанчаьнгІ ю уьш шера хьалхарча юртаьна план а. Хьаьо хІама ве ю.

Европа республика хьайІаьчча а дика лел ала йІаьн йоллаьй бахача нахх эшэ гІулаьхьан деча предприятеаьй боллаьй. Хьаьнгарчо аьлІ ду предприятеаьй балха коттера показатель. 1964 шера бытоан управленэ предприятеана мехьера лаьрчаьчча республике нахха пхьаьн сага дах бытоан гІулаьхьаннан 2 семин 58 процент мехьа мара даьлан. Йаьтта кІеанна ца торговлан министерстваьна, цІеьнно-транспортаьхьан объединэне хьаьо а организацийн предприятеаьна ду гІулаьхьа а. Советсан сага бюджетэна, цунна эшарчаьна хьаьжча ю мехьа ца йІаьн йоьлаьн даьн.

Кхоачам боллаьн заьд ду предприятеаьна бахача нахх деш дола гІулаьхьаннан дикагІа диллача а. Дукхаьо моттиганн ийІаьсьт хьаьо хІама во эш, лакхе хІаьнна хьоачаьнгІ ю деш, соо ахчан даьхьаьн, ахча хІа а кІеде хьитаьнна ца ду. Уьш кхоачамбоаьдарш дІадаьна деаьа.

Бесаьне сат чуторгаьлаьн, гІулаьхьа хинна вешача сага Іоьла а дІаотта а царгІата моттиг йоьлаьн ца цхьаьнна лаьстеш. Ие а лер ца даьн, чура а арара а цІена, царгІата, культурин хьаьаьн деш хьаьо хьаьа сиа аьтельнин мастерсеннин.

Хоаьш да бахача нахх бытоаьн гІулаьхьаьн ду предприятеаьн юртаьнна хІаьнна хиллар. Уьш йоьлаьн йоьлча юртаьна а кІеанна гІулаьхьаьн мара даьг цар бахача нахх. Масала, барамхьан тогА машин тоаьеш, кинаьн тоьхьаьн, квартиранчеьн мебелан ремонт ешэ. Кхы гІулаьхьаьн даьн кхы юртаьнна. Юртаьнна ду тайнара гІулаьхьаьн ду мастерскеьн ешэ цІеьнно даьн ийаьн сатийна Іоьн ба бытоаьн гІулаьхьаьн деча управленэ боллаьй. Ия бетаьнна ю гІулаьхьаьн деча комбинатэ. Ия бахача нахх эшэ гІулаьхьаьн ду мастерскеьн хьаьлла доьхьий гІаьрзаьн деаьн, уьш йоьлаьгІгІа цІеьнно а, кхы ца хуьлу тоьа а ешэ эшэ культурийн.

Юртаьнна бытоаьн гІулаьхьаьн ду мастерскеьн лакхара чІоагІа вордагІойна деккарийна ба кхаьоьнийн совхозийн кулгалийн, партийин организацийн, хІаьна аьлча цу тайнара предприятеаьн юртаьнна хилча бытоаьн гІулаьхьаьн де ца деаьн мужыбарчо фермийн хьаьнкен балхаьн деш болх хьаьнах, тІаьнна цІе производство дикагІа даьна лаьдарг.

Бытоаьн гІулаьхьаьн ду предприятеан чечна хьаьлла машІечІаьлдаргІан нагаьл сиина цу предприятеана болх бе шоай болх боьхаьн а бенаьн а бола гоьна мастерийн, боллаьй ца кийчойна. Цхьаьбакъдаьн, аьа дезаьн да. Бытоаьн гІулаьхьаьн деча предприятеаьна лаьрарш кийчьоьгІ ешэ республикэ ВаьнгІийчьоьгІ ца хиллаьй. Бытоаьй управленэ деккар а шоай предприятеаьна эшэ лаьрарш кийчьаьна оьрдаГІаьлла. Уж кийчье ваьнгІийчьаьрга лоьмкаьна хьаьа курсаш хьаьлаьш а болх бен йоьчча предприятеаьна ваьнгІийчьаьрга лаьгІийн кагІийн лаьс Іоьнабеен а. Бытоаьй гІулаьхьаьн деча предприятеаьна лаьрарш кийчьаьна оьрдаГІаьлла бола профессионально-техническэн образованэ кулгалийн а.

Дукхаьо ю боаьнаьн КПСС обкома ца боьрс хийцар бытоаьй управленэ болхаьн дола деш. Цун сохьаьн тІе бетталдаььхьаьнга къьхьаьтаьнгІ культурин а бытоаьн а хьаьтаьн Іаьнаьдаьта партийин, советсин, профсоюзин, комсомольскэн организацийн, ведомствийн болаьнийн культаьнгІ коттера дикгІар а бокха лоарІаьн боьлаьн деш а хиллар.

Обкомэ боьрс чІаьнаьлар ваьрге горкомаьтен райкомаьтен бахача нахх эшэ гІулаьхьаьн дола тоаьлар, ну дешнаьй хьаьхьаьрга городийн, районийн, мотттаьшкарга советийн бехкоьнчаьн лаьгІар, бытоаьй гІулаьхьаьн деча предприятеаьй партийин организацийна нахх ювте бу политический кхетаьна болх тоьберан новкъостаьл ер.

Ерриге производство, Іилма, культура, искусство денгарг дешдеЛуьлаьш лаьтта къьхьаьтаьнгІ материальнаьн духовнийн хьаьтаьн кхоачамдарш тІаьрзадаьдь да. Дерриге сага хуьнна, сага гІулаьхьаьнна да бахача нахх эшэ гІулаьхьаьн деча управленэ ду бахача нахх эшэ гІулаьхьаьн ду предприятеаьн.

Хоаьш да бахача нахх бытоаьн гІулаьхьаьн ду предприятеаьн юртаьнна хІаьнна хиллар. Уж йоьлаьн йоьлча юртаьна а кІеанна гІулаьхьаьн мара даьг цар бахача нахх. Масала, барамхьан тогА машин тоаьеш, кинаьн тоьхьаьн, квартиранчеьн мебелан ремонт ешэ. Кхы гІулаьхьаьн даьн кхы юртаьнна. Юртаьнна ду тайнара гІулаьхьаьн ду мастерскеьн ешэ цІеьнно даьн ийаьн сатийна Іоьн ба

Урус – Мартана районе Мичурина цІеарчаьна совхозе сиина лелаьчча Гиннатова Заде эшэнан дика кІезиг шоьаьн дІайийна шоьаьрга сиесаьл. Из вайнаьн хьаьоьхьаьн уьш сурт. ХІара гоьнгІа тІаьра 480 центнер мерза оьзаьн чІаьнга лерхІаьн ба хьоьвеьл чІаьнна.

Н. Кобзаревэн сурт.

МУКХ ХЬОКХАШ ЛАТТ

Да тІехь дукхагІа шерчуьнг латт ялаьтаьн чІаьнарг боьлаьн Шинтаьнийн ешаьнна «Комментарий» аьхьчаьнна. Хьаьо хьаьнгІа бригадэ мукх хьаьоьхьаьн а ийІ матчин СН-4 аьа цІеьнно комбайнэ. Цаьрца цІаьхьа Іойлаьн серан а 350 гектар мукхха.

Ялаьт хьаьнга ваьнгІийчьаьрга хьаьлаьчча дийлаьнна а даьлаьн боьлаьнгІ матчин мукх хьаьоьхьаьн ешаьнна Дмитриев Хьаьоьн. МРС - 4,9 ялаьчча матчин ца цІаьхьа дийлаьнна хьаьоьхьаьн ІойлаьнгІ 35 гектара тІаьра мукх, шоьаьнна хьаьоьхьаьн бенаьн хиллар 18 гектара тІаьра мукх шера бонцаьрчо матта.

Нерчаьн тІаьра хьаьоьхьаьн мукх матчинца ялаьт хьаьхьаьн боьчо Нуччорийна Мидхьаьнан Сиаьрдин Мидхьаьнан.

ШоьаьгІчо бригадэ кІезиг а хьаьоьхьаьн ешаьнна ІойлаьнгІ 300 гектара тІаьра мукх.

Боьлх дола ду уьллаьн матчинца ялаьт хьаьоьхьаьн боьчо Иноев Саьвдат, Пермийн Вахаьев, комбайнэрш Аьдаьчиев Мижна. Цаьрца кІезиг боьлх бен дукхаьчча ешаьнна дийлаьнна чІаьнарг 50 гектара тІаьра мукх.

КІезиг уьллаьн мукх хьаьлаьнна хуьнгІа уьллаьн ешаьнна комбайнэ. Из баьлх ешо дийлаьнна бен бенаьна лерхІаьнгІ малаьнаьтаьрга.

О. АРЗИЕВ.

АНГЛЕ, ГАНА, НИГЕРЕ ПОСОЛАШ А. Н. КОСЫГИНА ТІАЭЦАР.

23 июне СССР Министрийн Совета Председателе А. Н. Косыгина тІаьнгІ Москвера Англе, Гана, Нигере посолаш, кІар лелаьрг.

Проонолча аьлаьр, шоьаьй правительствийна тІехьаьлаьрг Вьетнама деша хьаьмьаьна Англе, Гана, Нигере, Тринидада, Тобага правительствийн мисси Советски Союзе ІІІаьнна дехьаьр де бакъаьна, ба шоьаьнна, аьаьна.

Пхьаьнна ер жоьг дезаьг:

«СССР правительствийна тоьхьаьнна ер шоьаьй правительствийна ІІІаьнна ІІІаьнарг ешаьн баьй доьхьа. Цу аьаьна ваьгІе хьаьхьаьр да Вьетнамна деша хьаьчаьгІа йоьда Англе, Гана, Нигере, Тринидада, Тобага правительствийн миссийн Советски Союзе ІІІаьнна, аьаьна, деш дола дехьаьр.

Цунна хуьнаьнна са аьа бесаьй ба, Советски правительствийна хетачуьнга дикагІа, ер доьна ваьгІе ваьна бетаьр мгвоссе баьа вачІаьнна нехка хьоьнчаьчча — Вьетнама Демократийн Республика правительствийн Ногча а, хьаьта ваьгІа кІезиг безаьнчаьстаьнгІ хьаьчаьгІа йоьда Къьлъбаьхьан Вьетнам мукъаьхкара Гьана фронт ногча а. Къьгъбаьхьан Вьетнама хьаьчаьгІа Америка ВьашингтийнчьоьгІ Штатийн гермийна а матерееьнна ера хьаьгІ тІе а йьаьнгІ, цун чурча гІулаьхьаьгІа ваьгІа а гІеьгІ. Лерриг хуьнгІар ваьгІа, ваьгІаьна сиина баьгІ ваьгІа правительствийн ювте ваьгІа, шоьаьй ворхІчаьр ваьгІа, ваьгІа ваьгІа, ваьгІа ваьгІа а ваьна, США правительствийна стаьгІара гермийна а материеьнна хьоьм бомбийн чаьна соцлагерийн американийн бІу Къьлъбаьхьан Вьетнамерийна а Вьетнама Демократийн Республика хьаьгІа ду агрессийн гІулаьхьаьн сохьаьгІа а хьаьлаьгІа дезаьрг. Америка Вьашингтийнчьа Штатийн, аьхьа ца мара ер ду агрессийна а ду районе тІаьна ваьгІаьр боллаьра а бежна эрзна.

Ше шийла хьетаьн ва хьо. Вьетнамера гІулаьхьаьн хьоьстаьлаьн хьаьхьаьна йоьда хьаьн дола перегаьнаьрг вьетнамийн ювте — Вьетнамера Демократийн Республика правительствийн Къьлъбаьхьан Вьетнам мукъаьхкара Гьана фронт ваьгІа а Вьетнам Демократийн Республика хьаьгІа ваьгІа, Вьетнамера гІулаьхьаьн хьоьстаьлаьр перегаьнаьрг а ю цІеьнно а ваьна ваьгІа, хІаьгІа Советски Союз ду чаьнаьр йоьгІ перегаьнаьн а ваьгІа а ваьгІ.

И. Б. ТИТОЙ, А. Н. МИКОЯН ГИДРОГІКІШЛОНХОЙ БОЛЧА ХЬОАШАЛГІА ХИЛАР

БРАТСК, 24 июнь. (ТАСС). Таьлаьн Югославе Социалистийн Федеративийн Республика Президент, Югославе коммунистийн Союза генеральийн секретарь Иосиф Броз Тито, Йоьшкъа Броз, югославийн партийна а ваьгІаьчьаьнгІ а делегацийн Брионе—Сибаратйен электрический станцийна бакъа хьаьна. Цунна хьаьна баьр СССР Лакхенхьарчо Совета Президиумэ, Советски Союзе Президиумэ КПСС ЦК Президиумэ чІеп А. И. Микоян, Иосиф Броз Титоьна уьзу бьаьна лела советски официальэн ваьн.

Къьлаьнна доьхьаьр Братски фонд—дорогчаьнь дуьнен чІа ешарг бонкъаьчІа бола ха Іан болгА моьнна хар. Проектин бенгалоьнна хлаччаьна хьаьлаьнна ну ту гІоьчьа эш 170 миллаьрн кубометр.

Электростанцийна хьоьнаьчу тІехьаьгІа Иосиф Броз Титоьн А. И. Микояьн шоьаьта хьаьгІ ялаьхар Братски ГЭС-а ешаьй болча хьаьшаьй ваьнна тІа.

Кежьеьл тІехьаьгІа Иосиф Броз Титоьн А. И. Микояьн самолетаьна Братскерн Иркутске бахар.

ВОЛГА БЕРДИЙ ПИСТОШКАРА

ВОЛГОГРАД, 24 июнь. (ТАСС). Таьлаьн самолетаьна Волгоградера Сверлловске бахер СССР ГІаьна лела ворабаьна Ирана шахийнна Мохаммед Реза Пехлеви, шахийн Фарах Пехлеви, царца уьзу бьаьна лела ваьн.

ТХО—КЪОНА ГВАРДИ

С. ПАВЛОВ,
ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь.

Советски кагирхой Ди... Тоьаьнна ца ийей дезаьчча лийІаьна мишнаьн болча советски кагийна нахех мехкаьрашен итогаьн ертаьх, шоьаьн дарийн аьа бергІа, сеьлатан чу а болаьн шоьй йоьлаьн йоьчча торопаьнца дуьстаьрца шоьаьта карагІийнаьрг — ешаьна ахь а доьхьаьгІча тоьлчаьнца кердача коммунистически лаьхьаьнашка кхачар дуьхьа. Йаьрте лаьхьаьнна, сагоьтаьгІа доьла лелаьн но майрра а гІулаьхьаьна а ахьочаьнцаьн хиларг тІе тІаьхьа котаьлоьн лоьмкаьн да а лелаьн, кхетаьна, къьмеьтеьн котаьлоьн йьаьхчаьна денонна а, торенан мича 'а хІама а кхоранаьнийтаьй, кхочаьчеьн пайда хІама ийІаьйан ьаьнарг. Бахарчеьна хуьнмаьнта ечаьнаьлаьнца, перпектиьнаьн къьта Іоьнарга ешаьна тІа а чІаьгІаьнна ярГьаьн таьлан кагирхой эстуьжаьн.

Партетара Іемлзу кагирхой шоьй балца гІулаьхьаьй шоьаьлаьн йоьгІаьрлаьн дикта — боьдаьнаьн ьаьхьаьнен, электростанцийн ийзаьна, космическэн кемий массаьлаьр, боьккийна химический гигантаьнца, кхетаьн хуьн доьхьаьча чоьлаьнца, коммунизм къьхьаьчуьн шоьаьлийн колеьна принципаьнца советски ваьг тІа-тІа дукхагІа тІаьберзаьца.

Аьмаьн — Тайнет ялаьчча магистраьле йийзаьчча «зато ЗЕЕЕЕЕ» ешаьн къьхийлар эгтара хьалхагІа БоагІаьна ворезеьла. Мехкаьнта проведийн гоьнаьн тІаьрзаьдевад хІаьнна мара хьа ца лийІаьна тиьмеьн мехкаьнта доьалаьчча мотттаьгІаьн. Поьлрин гоьна аьрхьа, Таьлаьн, кердА ердийнаьн ялаьа йоьлийй. ХІаьна целине аьттеьл, Алжире а го йийн а ийІаьнна о студентийн отрад. Цу доьлаьчча хІаьнна хьаьлоьн «географи» шерденна, советски кагирхой балха гІулаьхьийй боарам лаьхьаьнна хилар. Цунах гуш да идейность лаьхьа йоьлаьн, коммунистически обществе хьаьлаьрга хьаьда проблемаьн, къьмеьнаьчу, шийй мехкаьнна позицийн советски кагийна нахан мехкаьрашен хьаьнгІоьлаьнна пар ехетаьшн хилар. Йийй кагирхоьна гоьтара ешаьна хьаьгІ, ялаьсаьнна а, ялаьсаьнна а, ваьсаьнна а, ваьсаьнна а, ва

ТХО—КЪОНА ГВАРДИ

(Жиостелаллар. Доллаиур 1-чи агеіе чіи).

барий турилаерга пикеллеиена когмента дІостарІойла, КПСС Программо ыьлхіаиика оттадь кенгарди диеза хіоччаидара кертера бояк чыкбаккиа безаиы йода кіоиа тІекьке ыьлхіеаеіга тІадежад комсомоза.

Ілаих, парте ЦК мартовски Пленума решеиеиы хіоччаиГар ауиа бергиіча мекко хіоиеаи доатгабеча хаиа, ау кіоиеаиа кагирхой ахіаиа ГІовтабар хиина Іеи комсомола дежкар, иуи кіоиеаиа кагирхой ахіаиа ГІовтабар хиина Іеи комсомола дежкар, иуи дежкар да профессиональиу гоиоиг царка Іоилар, иуиаиа беиг бояк комсомольски бояк, горадиика а саина, стаидарта сіеаиаи мегтийта лелаДерги мукьбаккиар. Іоилрімме да бояк кертера зиеиоиа лаиар, ілаьте толам из дорьалча жоттиге а ба.

Дуида иа Іоаицаи а «тІекьа Белоруссеиа Коиьски района Лениика цІерачча колхозе соиадуиу бацар иаиииой, — гиоде Іаиуиар, Іаиа аьіча ыІалла хиаиииа ларе а Іоаицаи цар Іаідежаи хиииараи хіоччаиГара йоаиіо еи, зехаре ІаІатабаІа парка иоиьксеаи диеи ыьлхіаиГара а ваиар. ЦьльбаІуда, цуа тІекьагІа коммунистаиа бетиача ыьлхіаиГара комсомольски баьччаиа ваиГаи меаиарийи сарриагІьаккар, керда міаиаГіхьйгІачча ыуеаиаиГтеккиа хагийча маиаи лаьрхіа чуІа-цІеиоиг ыьлдиар, бригаладжа ІаІамго ізо клуб, коиоиаи больиитта ыьлхіаиГар, боякиа читаи кагирхой группа диеа ІІовьйтиаГа міаиГіеьлдьккиар, ыьлхіа лаТачча кагийча наиаи тийиа кулгаиде цанта іІеаиар иеиаиа, бригадаи — чіеиуиа ігуиаиаи хуиаиаиГара дьлиар. Ма-иоиа ухиаиГа дуида хіаиа иа ыиаи ІІиаиар.

Хіаиа 300 гаРта іІаииуа сагаи Іеи іа колхозе, царех хіара виьлагІа вар—иоиьсреча шкоде лийиа ьаьвиаа. 18 спеиаиаиеГ — ьлхіаГа ьлхібаи лелаДеи, механизатораГ болаи хиимарех. Боякаи деГіьлхіара лоаРхіаиеГіара деиаиа хіоччаиГара бояккеи ьлхіаиГара иа а хиина ІІьаГтой уиьхіа иа комсомол. Артела ьіоиача кьлхьеГамкой цІераи йоиа ерриагача республике, Цаиах а СССР Лиьхіеиьіеча Совета депутат Розалия Карчуче, Безпрусски ССР Лиьхіеиьіеча Совета депутат Лавиовская Евгениа, дуиаиа иииьбаиаи. Боякаи чіоаГіьлиии ІІІуиии лаиу, ілаьте иу ГІІуиьхіа ыиьхіе кагирхоиа ыІамцаГ дьхьа а ьлыдеиаи.

Е ьлыидаГра ыаГ, масала, Черкасеиа областГ. Партийии организацииа областа комсомол, ерриагача общественидуеть сарриагІьаккиар культурио - бытовой ГІииилоиг ьлыГаГе. Уиу тІекьхьаГча шеранка иортаииа ьлыГаГкьй бІеьиы клубаи, культура Дворецкии, библиотекаи, бергй бешмаиии зелеиии, медициискии учреждениии, столоваиии, баиеии, парикмахерскеии. Ілоиа кіеІаиГа ілаар иуиаиаиГара ДІауиаи бояк кагирхой.

Шиий резеРвиа, ваиДиаиаиа бояча ыиЙ ьлыиаиа ІІаичаиГа Іомаиу, комиуиисти, комсомольска аГтара йоиьлаГіа, аГтара аьаГіа йоаа ыІа соиьлаГіа иииар — ьлыда общество ьлыГаГа аГтара ьлыаГіа участка ьлыоеаи ьлоатабеГа ьлыда ьатиаиа. Кагирхой деиаиа, цар лелаи, характер тІоаГіьлаГіар, общественаи деГіьлаГара ьлоаиаи, ваиар чу ьатта міаиуьлаГіеиаи ьлыеиаи ьлыеиаи ьлоаГіеиаи, тайи-чаГіара ьлыоеаи ьлыеиаи ьлоаГіеиаи ьлыеиаи ьлыеиаи — иа да комсомольски организацииа дуиаиа а ьаГіара, квадратаГа, ьлыаиьлаи доаиаиаГа де иеиар.

Комсомол массаиа а партеГара Іоиьлуиу ьлыиаиГ ьлыеиаи а ГІ ьлыеиаиьлыеиаиьлыеиаи

КЪАХЬЕГАМХОША РЕДАКЦЕ ЯЗДУ

АГИТАТОРА ДЕНОШ

Шоллагіа шу ю Арам Иванович Алексанова Грозненсин районо № 3 йолчу совий-бала даарий совхоз шиллагіа стреелеве шурий-товарни формана кулгалу. Цу хьоьна тіехьа латтачарх хьалхьаьнна фермех, бетагара бетагара толаме ихочачиъ шуна аннхарг шаьнна социалистин чоьнн ponхарашн. Хьайбан леладерашка бІубоьнна йоах, шеран ялан Сий-лиа-йоьхьана Октябрьскеи социалистическеи революцо 48 ю дуьхьарчаьнна ихочачиъсерна шоьаш.

Хьаьн ихьаьнна доарІаьнера гІуьнаг а да. Къьхьегамах мах тіемша гІуьнаг, ер ю вІаьнтіехьаьнхьаьнна, культурни-бытовой хьалнан ю да, хьаьн, дуьхьа жІаьлбан гІуьр хьалхарІа фермех кьайбан леладерашка совхозна дирекцера, районин организацоьнна. Хьаьа ягІаьн ихьаьнна а жІаьлбан. Хьайбан леладерашн ешьа ба моьнгІа вІаьнтіехьаьхьаьчарна кьаьсьаьнан бытовни хьалхьаьтІа.

Уж дерриг хуьнаьнан дуча доьхьа дьаьхьа лелаг нов. Алексанова, бригадир хьалрах тарра хьаьа ма Іеьн, агитатор хьалрах тарра хьаьа ма Іеьн, хьайбан леладерий духовни хьалчан мамогта дикагІа ихочачиъ гІоьрт, дегІаьхьаьчу цар политичоьхьа хьанар.

— ХьалхагІа чІоьгІа ІІа а ю — ушйтаьн Іолшар ер газетаьн, — дагьуьх агитатор, — цІьаьбаьхьан, цуьг тіехьаьгІа со ахиттар, газет дешн ихьаьх тайнара дешарах темпаьнан лаьдуьгІарий безам тіех ца балорхьаьгІа соигІа, ер ахьы тіа а эцалуьн хьалрах. Цу хьаьа деза ахтеча, ваха ламгІа ахетаьбергбеча мехтанг дувца ваьлар со. Цуьг соигІа, лаьдуьгІарана дикагІа ахетаьгрйолен царна хуьнаьнгІа хьанг лелет тоьаш а ва херрарш.

Уж тіехьаьрча хана масеран беседа лЬй нов. Алексанова КПСС ЦК вертерин Пленума материалан, вай вІаьччаьлаьнан дуьнен хьалхьаьта вкъарча гІуьнаьнех, социалистическеи ахьах, совхоза бохьанна гІуьнаьнех, кьидарех заьвх.

Агитатора нов. Алексанова инициативах общеобразовательни школа вІаьнтіехьаьнар фермех. Цунна куьг-

БІубенна тіа боахан йоаІа йеІ. Ешта а йиш йелаш а я ю. Хьалхьаьнна шо, оу дьаьх цуьн а кьаьчча ґІишлоьхьой а тоьхьачча кулгаьна. Кастте бокьха ихьаьх ихочачарІа дуьхьаьна сесаьстаьнна — кердаьч фуолна бахьи хоьшарІарг.

Уж тіехьаьрча шеранна дуьхьа ворхІ-ґІаьлгІаьнгІ хьаьхьаьхо йоаІа ґІуьнаьнгІ ер агитатор ґІоьна хьайбан леладерашн, культурни-бытовой хьалнан ю да, хьаьн, дуьхьа жІаьлбан гІуьр хьалхарІа фермех кьайбан леладерашка совхозна дирекцера, районин организацоьнна.

Хьаьа ягІаьн ихьаьнна а жІаьлбан. Хьайбан леладерашн ешьа ба моьнгІа вІаьнтіехьаьхьаьчарна кьаьсьаьнан бытовни хьалхьаьтІа.

Уж дерриг хуьнаьнан дуча доьхьа дьаьхьа лелаг нов. Алексанова, бригадир хьалрах тарра хьаьа ма Іеьн, агитатор хьалрах тарра хьаьа ма Іеьн, хьайбан леладерий духовни хьалчан мамогта дикагІа ихочачиъ гІоьрт, дегІаьхьаьчу цар политичоьхьа хьанар.

— ХьалхагІа чІоьгІа ІІа а ю — ушйтаьн Іолшар ер газетаьн, — дагьуьх агитатор, — цІьаьбаьхьан, цуьг тіехьаьгІа со ахиттар, газет дешн ихьаьх тайнара дешарах темпаьнан лаьдуьгІарий безам тіех ца балорхьаьгІа соигІа, ер ахьы тіа а эцалуьн хьалрах. Цу хьаьа деза ахтеча, ваха ламгІа ахетаьбергбеча мехтанг дувца ваьлар со. Цуьг соигІа, лаьдуьгІарана дикагІа ахетаьгрйолен царна хуьнаьнгІа хьанг лелет тоьаш а ва херрарш.

Уж тіехьаьрча хана масеран беседа лЬй нов. Алексанова КПСС ЦК вертерин Пленума материалан, вай вІаьччаьлаьнан дуьнен хьалхьаьта вкъарча гІуьнаьнех, социалистическеи ахьах, совхоза бохьанна гІуьнаьнех, кьидарех заьвх.

Агитатора нов. Алексанова инициативах общеобразовательни школа вІаьнтіехьаьнар фермех. Цунна куьг-

БЕРКАТЕ ЛАБОРАТОРИ

Доьхьа доьхар тіеІаьгг Нохь-ЧІаьлгІий республикаьнан опытни станце вІаьнагІьелаьчча зоьнаьнан агрохимиьлабораторо бохьлошта — ЛІайбиьчча ІІаьнаьнга хьалхьуьзе ихочачаьбІаьла хьоьнаьнан лаьттаьнга Ийй хар, вайна дукхагІа зурбоьлча боьрне лаьтта уьтобренон тоьса хар, доьалгарий кинкал-воьл кьаьсеаьнг. Уж дешан кинкаьсеаьо Іан лаборатор ходлеетаьнна хьеьсеаьо зеьарьаьн. Цу лешашна цьаьжра ґІишлоьхьа вІаьнагІьелаьгІий лаборатор: лаьттаьшен хьалйаьлачча кІаьнгІеш анализаьн о группа, лаьттаьй обраьеаьн кІий группа, хьаьнна опытаьн о оперативни группа, картографиьческеи группа. Лаборатори боьлх ер болаьаьнгІа хьалгарча зеьнаьнгІа а дена ІІеьнхьаьгІа цоьй боьлх ІІаьбоьлаьбір оперативни группа боьлхьаьгІа. Цар ятаьнна опытаьн йиг уьтобренон тоьсара ягІаьгІа йоаІа хьаьнан кьоьстарарг. Уж опытаьн цца хьаьнІай вай республикаьнна серийна ґІаьнна. Масала, агроном Ли Алексей цкий опыт Наурски районе ю, агроном Полабеевс — Гудермеса районе, А. Ласкиева — Сунженски районе. Кхаьндарна опытаьн еча хьаьна лаьттаьй йиш хилийтар Советски Союз лаьттаьна тьаьл а доьаьнан фашистеьчу шиьтарна ишг-іоьтьаьн Іераьхоьса а ийй кхел ша кьаьстаьг а. Литва Хьажка Сейме ер хоржаьмаьн французски революцин хиннаьна хана Іаьстилена чуьхьаьрна пчІеса зоьрІаьг: ґІаьнна ґІаьнна чаьхьаьлар уж хьаьнаьн. Цу корганаьнна дьаьх тоьаьн хилар берригачу хаьжриоьх 95, 51 процент боьа нах, ґІаьнна царех 99, 18 процент хьаьжриоьх Литва Къьхьегана Совха кандидатаьнга голосаьн ІІа а елар. Хоржаьмий программа лоьна а дика ахетаьгІ а ю: дерриг Іаьдал Советаьчаьнна лаьттаьй, Литвах боьлхьоьгІ ахиттой социалистическеи республика ю.

Хоржаьмаьн доча хана хьаьхьаьйаьхьа ґІишна хьаьнна хьаьнна лоьйм ихочачаьн а беш, 1940 шера 21 шиьа Хьалха Сейме цхьа барт а боьаьн Литвеьчаьн Советски Социалистически Республика хьаьлгІар Йийсаьйаьлгір, ер Советски Союз республикаьнга шиьхьаьйгІ СССР Лаьхьехьарча Советаьгра ерта решени а йир. Ер лелар ихьаьнаьнгІир. Цуьг ґІеІаьгІа Хьажка Сейме ґІайбиьр 1936 шера отрадьаьча Советски Конституте лаьрда тіа хьаьаь республика Конституцин. Цу тіа черхьаьлъяр хІаьн жера социалиьм хьаьгІе ІІаьнаьнга йоаІа йоаІа Литва баьшаьлоьаьн. Лаьтта кхаьма доьаьгІа, ешта ІІаьнна наччаьлаьжьен ешьаьгІа. Коммунистически партеьгІ хьаьлгІа а лелаьеьн Литовски хаттьо ишаьн кьаьсеаьн доьгІабоьа шийла боьаьна йоаІа режимна ІІаьгІ.

1940 шера дуьнен хьаьлъаьгІа шкъьр аттаьна ситуаьне литовски хьаьлъаьгІа йийн хилийтар Советски Союз лаьтьна тьаьл а доьаьнан фашистеьчу шиьтарна ишг-іоьтьаьн Іераьхоьса а ийй кхел ша кьаьстаьг а. Литва Хьажка Сейме ер хоржаьмаьн французски революцин хиннаьна хана Іаьстилена чуьхьаьрна пчІеса зоьрІаьг: ґІаьнна ґІаьнна чаьхьаьлар уж хьаьнаьн. Цу корганаьнна дьаьх тоьаьн хилар берригачу хаьжриоьх 95, 51 процент боьа нах, ґІаьнна царех 99, 18 процент хьаьжриоьх Литва Къьхьегана Совха кандидатаьнга голосаьн ІІа а елар. Хоржаьмий программа лоьна а дика ахетаьгІ а ю: дерриг Іаьдал Советаьчаьнна лаьттаьй, Литвах боьлхьоьгІ ахиттой социалистически республика ю.

Хоржаьмаьн доча хана хьаьхьаьйаьхьа ґІишна хьаьнна лоьйм ихочачаьн а беш, 1940 шера 21 шиьа Хьалха Сейме цхьа барт а боьаьн Литвеьчаьн Советски Социалистически Республика хьаьлгІар Йийсаьйаьлгір, ер Советски Союз республикаьнга шиьхьаьйгІ СССР Лаьхьехьарча Советаьгра ерта решени а йир. Ер лелар ихьаьнаьнгІир. Цуьг ґІеІаьгІа Хьажка Сейме ґІайбиьр 1936 шера отрадьаьча Советски Конституте лаьрда тіа хьаьаь республика Конституцин. Цу тіа черхьаьлъяр хІаьн жера социалиьм хьаьгІе ІІаьнаьнга йоаІа йоаІа Литва баьшаьлоьаьн. Лаьтта кхаьма доьаьгІа, ешта ІІаьнна наччаьлаьжьен ешьаьгІа. Коммунистически партеьгІ хьаьлгІа а лелаьеьн Литовски хаттьо ишаьн кьаьсеаьн доьгІабоьа нах, ґІаьнна царех 99, 18 процент хьаьжриоьх Литва Къьхьегана Совха кандидатаьнга голосаьн ІІа а елар. Хоржаьмий программа лоьна а дика ахетаьгІ а ю: дерриг Іаьдал Советаьчаьнна лаьттаьй, Литвах боьлхьоьгІ ахиттой социалистически республика ю.

КХИЙНА ДАЛАР,

ЮСТАС ПАЛЕЦКАС, Литовский ССР
Лаккехьарча Совета Президиума Председатель

Советски дешла юкъе эгІара къонгаІаьнан Литва, Латви, Эстони а ялан хуьнар дукхи ха йоацдан а ийкъа. Цхьаьбаьхьа, уж шера 21 шиьа «къонгаьр» тіхьа иьнъ шу дьалар. Хьалхьий наччаьлаьжьенийн вахар иьцца дукха ха ди ю. Бакъда хьалхьа бахьа ваьлъьхьа, цунна карагІайдиканарех вывод ялъ ха-м а ю.

Хьалха вахар иьхьаьхьа хІаьн кунна на хуьн бІьаьнгаьн хиннаьн Литва мотера чуьх. Хьажка ІІаьн ґІаьнна е тіхьаь иьнъ шу миштаІ! ХІинна хуьнаьнан бокьонца дешара «цу ламнацен» «цун тіехьаІенах» ялъ хаьаь ІІаьнн вог пай. Литва дела доьаьгІ доьхьа ялъ ґІаьнна республике социалистически, советски строй хьалхайаьлъ ха.

Бакъда, уьгаьна лаьдаьгІа доьаьгІа ю ешьаьр хьалхий доьаьн. Дукхьаьна 20 шу ешийа боьгІа хаьа тіехьа дьаьхьа хилар. Прибалтика хьалхьаьна 1917—1918 шераьна хьадоьг дар Советий Іаьдал. Хьаьта ер хьаьна иьхьаьнна Кайзеровски Германеи цун тіехьаьгІа Антанта механнен а дена, империалистически наччаьлаьжьенаьна иьхьаьстаьна а дена. Советий Іаьдал Іа а аьлъьхьа, буржуазни строй хьалхьаьлар Литвеьна, Латвеи Эстонеи сална.

Литвеьра еррига партеьгІ политически организацаьнгІ эцаьлъ Іа а йъьйІа, Іаьдал бе делдар наччаьлаьжьенан фашистеьн шкъе. Коммунистически партеьгІ хьаьлгІа а лелаьеьн Литовски хаттьо ишаьн цкъе ух кулгІа ІІаьнна ґІаьнна ґІаьнна ґ

ДИКАЧА НАХАХ

КЪАХЬЕГАМО ЙОАККХ САГА СИЙЛЕ

Іхьоллагіча шоле дела ваг1ар Николай «Гроснефт» ваг1ие бисарала балх бер эмзача шиг лелхе. Астапов Василева кхача тіехьахкхаьш из хинчча хана. Кіалхьа сихьгарадлора кіайлучча іхьоаьрчаш цікіалча хьаьхьаьш, тіоа сесаш санна, масса а сагіора сийташ діа-са ухаш хиларах. Ихьаро, кіалхьа біара а хьаже, оьлар: «Дешаьхь, Коля. Іа лелле инженер хуттьа хьоь».

Ший вайта лаккера ленар дешийта Пермаш вар из. Цхьаьнгахьда, кхаьнарча ихьара лоьр хиллар. Хаьчча прокурор метта вуьйлер Колей да. Дас-чаьнг хийрлер кхочачиллалар. Астапов Колей ленар юьхьаг1а диллар ахчаг1ча кинсес: дукха дезах ахьбар шийна тіадаьсча ванна новкъостаьл ца дезар.

Николай Васильевич Астапов ваг1айтта шу даьлча кхуьш воагіа іаьмиг сар вер «Гроснефта» автобазе ученикаьхьа балха волиш. Хіаьта из ший корда говзал Іонаг1ела хьаьларгча хийлаьъ дезиг тіоагіла кара а йіаьр це. Воі дагаваьлна цамотеш вола Колей ие тіадаь а лукаьш вагіаталь цкъе воцар, цунна діаста ихьара тоьхьаьл іомаьр лухьа. Йиштта, ала а мыгчь мастерий а новкъостадца ціда шу дадаьлцина а діаста ихьара говзал боьвсуна іомаьр оьмиг-ча гаго.

Іхьаьхьаьш, цунах ахьачаьн хинна саданаьр из. Дийлаьла балх а беш, сайрийка шоферий курсашца дешъа ухар из. Цун тіехьа-гіа кхы а цхьаьна ца даьлча схоьаг1ача классе шофера уьзостеренн львийтер цо. Автомобиль дезка воаьлелар.

Таьлаь пінъ шу да «Гроснефта» автобазе Николай Васильевич Астапов балх беш волиш. Цаста ихьар, цхьаьг1ача классе шофер, ну тіа а дисциплинка йолаш, тіаьхьлар дерриг хьоачаьнцан, техника дукха сеан хиллар — уж да коллективе сий дезі воча. Хіаьта повтіка шу дийнаьчча Астапов Николаев дукха балтгала г1ула хиллаш. Массаг1а тайна автомашин дедаьлг1а цун говзіча кушаьш!

Хіаьта цхьо діаста ихьара Йоаккх Саг1а Сийлг1а.

Ладаьнгаьчча шоле дела ваг1ар Николай «Гроснефта» ваг1ие бисарала балх беш шийна дедаьл. Астапов Василева кхача тіехьахкхаьш из хинчча хана. Кіалхьа сихьгарадлора кіайлучча іхьоаьрчаш цікіалча хьаьхьаьш, тіоа сесаш санна, масса а сагіора сийташ діа-са ухаш хиларах. Ихьаро, кіалхьа біара а хьаже, оьлар: «Дешаьхь, Коля. Іа лелле инженер хуттьа хьоь».

Ший вайта лаккера ленар дешийта Пермаш вар из. Цхьаьнгахьда, кхаьнарча ихьара лоьр хиллар. Хаьчча прокурор метта вуьйлер Колей да. Дас-чаьнг хийрлер хлочачиллалар. Астапов Колей ленар юьхьаг1а диллар ахчаг1ча кинсес: дукха дезах ахьбар шийна тіадаьсча ванна новкъостаьл ца дезар.

Николай Васильевич Астапов ваг1айтта шу даьлча кхуьш воагіа іаьмиг сар вер «Гроснефта» автобазе ученикаьхьа балха волиш. Хіаьта из ший корда говзал Іонаг1ела хьаьларгча хийлаьъ дезиг тіоагіла кара а йіаьр це. Воі дагаваьлна цамотеш вола Колей ие тіадаь а лукаьш вагіаталь цкъе воцар, цунна діаста ихьара говзал іомаьр лухьа. Йиштта, ала а мыгчь мастерий а новкъостаьлца діаста шу даьлцина а діаста ихьара говзал боьвсуна іомаьр оьмиг-ча гаго.

Іхьаьхьаьш, цунах ахьачаьн хинна саданаьр из. Дийлаьла балх а беш, сайрийка шоферий курсашца дешъа ухар из. Цун тіехьа-гіа кхы а цхьаьна ца даьлча схоьаг1ача классе шофера уьзостеренн львийтер цо. Автомобиль дезка воаьлелар.

Таьлаь пінъ шу да «Гроснефта» автобазе Николай Васильевич Астапов балх беш волиш. Цаста ихьар, цхьаьг1ача классе шофер, ну тіа а дисциплинка йолаш, тіаьхьлар дерриг хьоачаьнцан, техника дукха сеан хиллар — уж да коллективе сий дезі воча. Хіаьта повтіка шу дийнаьчча Астапов Николаев дукха балтгала г1ула хиллаш. Массаг1а тайна автомашин дедаьлг1а цун говзіча кушаьш!

Хіаьта цхьо діаста ихьара

Райене бала ших коммунистически уйла йолаш хьалхьебечь эоархіаме дакъа лаца декарийна да халкъа театр. Из хьета а деш 1960—1963 нерамиг дика болх бора театро. Сакъерламе пьесаш уттийора. Эрнгенаш рацо да бар.

Ихьабаьхьа, уьх тіехьарча 2—3 шера лаьйбеннабар халкъа театра болх. Цун баьхьан дар театра болх чоаблаца дукха сиета бевна пот хиллаца пийсбаьлар. Каст-каста хуоллаора режиссерашца. Мадарра аьчча, «культура Министерстве «хьоьмаг1ла» ладаьхйтачь режиссерашца ер из дий ладаьхьа хіма ишлер театра болх ювлаьнгаьчча. Ишлер ваг1ие ладаьхьа ваг1ие ладаьхьа ваг1ие ладаьхьа